

րել է նրա անունը կրող վաստակաշատ Միտրանութիւնը վերջին կրկու հարիւրամեակներու ընթացքում, վնաստիկում է վիճանալում:

Միջանկույտ ասինք թէ 1811 թուին, վնաստիկէն բաժնուած կտրք մը Միտրանութիւնը Հայրիկ Առտորիոյ մայրաքաղաք վիճանալի մէջ կը հիմնեն նոյն Միտրանութիւնէն Մասնաճիւղ մը, որ կը հետեւի մշակութային նոյն ուղիքին:

Ի բաց տեսել վնաստիկի Ս. Ղազար կղզու եւ վիճանալի վանքի հոգեւոր գըղ-բոցներէն, որոնք հիմնականում հոգեւորականներ են պատրաստել, Միտրանութիւնները դպրոցներ են ունեցել այն բոլոր քաղաքներում, որոնք մենք թիւով հայեր են ապրել:

Միտրանութիւնները շատ խոշոր դեր են կատարել հայ հին մատենագրութեան հաւաքման ու հրատարակման գործում: Վնաստիկի եւ վիճանալի Միտրանութիւնները քերականական աշխատանքներ են արեւելիկ մշակութային ժամանակներէն սկսած մինչեւ մեր օրերում լայն տեսած հայերէն գրքերէ ի մասնաւորի վնաստիկի Միտրանութիւնները հրատարակել են հին մատենագրութեան գրքերէ բոլոր յայտնի դէմքերի՝ Ագապանգեղոսի, Փաւստոս Բիւզանդի, Ղազար Փարպեցու, Յովհան Մանդակունու, Գրիգոր Նարեկացու, Ներսէս Շնորհալու եւ ուրիշների երկերը:

Միտրանութիւններու գրական-բանասիրական աշխատանքը ընդգրկում է հայ մշակութային բոլոր ոլորտները՝ պատմագրութիւն, հնագրութիւն, աշխարհագրութիւն, մատենագրութիւն, լեզուաբանութիւն եւայլն եւայլն:

Միտրանութիւններու արտասանային շտապ արժէքաւոր բառարանը լրիւ ապագրութեամբ Առաջին հատորի վերջին մասունքներու ապագրութեան օրերուն ծանր հիւանդանում է եւ վախճանում 1749 թ. Ապրիլի 27ին, 73 տարեկան հասակում:

ՌՈՒԲԵՆ ՎՐԴ. ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆ

ՏՕՆԱՅՈՒՑԱՅԻՆ

ԿԱՐԳ ՍԸ ՎՐԵՊՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Դասին մը տարիներ առաջ, Վիսնայի այս էջերէն առիթը ունեցած էինք անդարադառնալու Կ. Պոլսոյ Պատրիարքարանի գրպանի Օրացոյցին մէջ սպրդած (աւելի ճիշդ պիտի ըլլար ըսել վխտացող) սխալներուն, միաժամանակ հաւատալով թէ մեր նկատողութիւնները պարապ պիտի չտեսնէին, եւ ուստի յառաջիկայ տարիներուն մեզի պիտի տրուէր սխալագրած Օրացոյց մը ձեռնկալ գործունակութիւնը: Կը յուսայինք նոյն տանն թէ մեր միւս երկու նուիրապետական Աթոռներն ալ — զոյգ կաթողիկոսութիւնները — իրենց գրպանի Օրացոյցներու վրէպները, որոնք չէին վրիպած անշուշտ մեր աչքէն, ուղղէին համաձայն մեր ցուցմունքներուն, առանց պատեհելու որ խօսքը ուղղակի ուղղուէր իրենց: Դժբախտաբար սակայն ի դերեւելուն մեր անկախութիւնները Ասկէ պատմաւաճող Անթիլիասի Օրացոյցին մէջ, հիններուն վրայ նոր սխալներ ալ բարդուեցան: Բան մը՝ որ կը մզէ մեր գրիչը դարձեալ չարմալու այդ ուղղութեամբ:

Բուն նիւթին մէջ մասնիկ տառ, պիտի ուղղէնք քննարկել Հրամայուած Տօններու հարցը: Ըստ Օրմանեան Սրբազանի, որուն խօսքը ունի իր անվիճելի կշիռը նմանօրինակ հարցերու մէջ, Հայքեկեղեցոյ հրամայուած տօները, թացի տարևոյն բոլոր կիրակի օրերէն, թիւով 23, հետեւեալներն են. — Ծնունդ Տնունդ, Ծննդեան Բ. օրը (Մեռելոց), Ը. օրը (Անտառակոչութիւն) եւ Կ. օրը (Տնունդնգառաջ), Ս. կոյսին նուիրուած չորս անշուշտ տօները (Աւետում, Ծնունդ, Ընծայում եւ Յղութիւն), Աւագ Եւ. օրը եւ Ս. Զատիկ Բ. (Մեռելոց), Գ. եւ Կ. (Համաբարձման) օրերը, Ս. Վարդանանց զօրաւորաց եւ Ս. Թարգմանչաց վարդապետաց զոյգ տօները (այսինքն Տօն ազգային նշանակուած 3 օրերը), Ս. Դրիգոր Լուսաւորչի յիշատակին նուիրուած 3 տօները, Ս. Թաղէոսի եւ Սանդիտոյ եւ Առաջին:

Լուսաւորչաց (Թաղէտս և Բարթողիմէոս) տօները, ինչպէս նաեւ մնացեալ Տաղաւար երեք տօներու (Վարդապետ, Վերափոխում, Վերացման Խաչ) յաջորդող (Բշ., Մեռելոցի) օրերը: Ուրեմն, տօնն զրաջ աւելցնելով տարւոյն 52 կիրակիները, մեր եկեղեցին տարուան ընթացքին կը հաշուէ 75 հրամայուած օր (եթէ անշուշտ անշարժ, ամսաթիւի կապուած տօներէն մէկը կիրակիի չզուգադիրպի), որոնք միայն իրաւունքը տանին խաչանիշով երեւելու մեր Օրացոյցներուն մէջ: Արդ, ինչ պատկեր կը պարզեն Նուիրապետական Աթոռներու մեր Օրացոյցները: Մեր խօսքը մասնաւորելով ներկայ, 1983 տարուան Օրացոյցներուն, Մայր Աթոռինը կը ներկայանայ խաչանիշով նշանակուած 88՝ իսկ Անթիլիասինը՝ 57 օրերով: Առաջինին մէջ առանց իրաւունքի խաչանիշ տրուած է հետեւել տօներուն. — Ծրարոյց Ս. Ծննդեան (նոյն սխալը կրկնած է Անթիլիասը), Ծնունդ Յովհաննու Կարապետին, Յիշատակ յարութեան Ղազարու, Աւագ Ծարաթ կամ Ծրադարոյց Ս. Զատիկի (նոյն՝ Անթիլիասը), Ս. Հռիփսիմեանց և Ս. Գրայիանեանց հուսանաց տօները, Ս. Յովհ. Կարապետին և Աթանագինեայ եպիսկոպոսին, Տօն Շողակաթի Ս. էջմիածնի, Տօն եկեղեցւոյ (Խաչվերացի յաջորդ Գ. օրը — մեզի համար ածնէն անհեթեթը), Ս. Գեորգիայ զօրավորին, Տօն Ս. Հրեշտակապետոյն, Ս. Յակոբ Մծրնայ և Ս. Ստեփանոս (նոյն՝ Անթիլիասը):

Մեծի Տանն կիլիկիոյ Աթոռի Օրացոյցը, միւս կողմէն, ունի ուրիշ անհեթեթութիւն մը: Պարզ կիրակիներէն չառնելով — և ոչ բոլորը, ինչ որ մեզի ենթադրել պիտի տար թէ որոշ, հոգ չէ թէ որքան արտառուց, կանոնի մը կը հպատակին կամաւոր այս զանցումները — կըած են խաչապուրկ, փոխարէն՝ խաչ է տրուած Ղեւոնդեանց տօնին, Աւագ Ուրբաթին (աւանդէն տխուր օրը տարւոյն) և Ամենայն Սրբոց Տօնին (նկատել որ Լատիններ իսկ, որոնց կարեւոր տօներէն է այս մէկը, իրենց Օրացոյցին մէջ անիշով կը նշանակեն զայն): Զնացանք նաեւ թէ ինչո՞ւ մեր Հաւատոյն Հօր՝ Ս. Լուսաւորչի երեք տօներէն երկրորդը, ելն ի վերապէս —

ածնէն ուրախառիթը — զուրկ է մնացած խաչէն: Նմանապէս, խաչը զլացուած է Ս. Առաւածածնայ չորս անշարժ տօներէն կարեւորագոյնին՝ Աւետման: Ու նաեւ Զատիկ Գ. օրուան ու Թաղէտս առաքելի և Սանդուխտ կուսի տօնին:

Առաջին պարագային, առաքիւղի գուցէ թէ Ս. Հռիփսիմեանց, Ս. Գրայիանեանց և Շողակաթի՝ ինչպէս նաեւ Յովհ. Կարապետի և Աթանագինեայ տօները, բացառիկ կարեւորութիւն ունին Ս. էջմիածնի համար, անոնց անուանով վանքեր գոյուած թիւն ունին անոր շրջափակին մէջ ևն., բայց ասոնք արդարացուցիչ պատճառներ չեն: Հոս, Յրուսաղէմի մէջ ալ, նոյնքան կարեւոր են մեզի համար Ծննդեան պահը կանխող Աւագ Տօներուն առաջինն ու վերջինը, ուր կը նշուին Ս. Աթոռոյ պաշտպան զոյգ սուրբերը — Յակոբոս Տեառնեղարար և Յակոբոս Գլխադիր — Սակայն անոնք կը մնան անխաչ մեր Օրացոյցին մէջ:

Լաւ պիտի ըլլար որ երեք տեսակ խաչեր գործածուէին մեր Օրացոյցներուն մէջ, մեծերով նշուէին եթ ժեռագոյն տօները եկեղեցւոյ — հինգ Տաղաւարներ, առաւել Համարածում և Հոգեգալուստ, միջակներով՝ մնացեալ հրամայուած տօներն ու տօնական կիրակիները, իսկ փոքրերով՝ պարզ կիրակիներն ու Ս. Զատիկի երեքշաբթի օրը:

Դարձնելով էջերը Անթիլիասի Օրացոյցին, ընկնք մեր նկատողութիւնները յաջորդաբար:

Նախ մեր ուշադրութիւնը դրուեց Համառօտագրութեան մէջ 8իՆ. և 8իս. կրճատումները, որոնք կը կենան Յիսուս և Յիսուսի բառերուն տեղ: Մանրակրկիտ քննութիւն մը չյաջողեցաւ այդպիսի կրճատումներ պարզել մեր աչքերուն:

Օրացոյցի տօնացուցային բաժինը կը սկսի ՎՊր. էջով, ուր զգալի է բացակայութիւնը Կաղանկ բառին:

Անմիջապէս յետոյ մեր ուշադրութիւնը կը գրաւեն լուսնաշառնները, որոնք բոլորն ալ, ծայրէ ի ծայր և առանց բացառութեան, սխալ դրուած են: Այսպէս, Առաջին Գաղատիները կըած են վերջին Գաղատի, Ծնունդ Լուսնիները՝ Լուսնի Լուսնի և փոխադարձաբար:

իսլամական բուլբուր ամսամուսնները միշտ ալ դրուած են քանի մը օրերու յապաղումով, մինչ քովի թուանշանը կուտայ էրդ ամսաթիւը: Այսպէս, Յունիսի 14ին նշանակուած է սկիզբը Բամասանի (ծովապահուծեան) ամսուն, երբ քովի թուանշանը ցոյց կուտայ 4: Նոյնն է պարագան Ֆիթր պայրամին կամ Մուհարրէմին, առնէն կամ տարեմուսէն երեք օրեր ետք նշանակուած:

Տարուան առաջին օրը, Լուսնական ամսաթիւն պէտք էր ըլլար 17 և ոչ 15: Էջ 18, Գողցի 10ը պէտք էր ըլլար 11: Յետոյ, նոյն օրուան ժողով դրուած է Լասիցն՝ Տոն Անուանակոյութեան, Յունաց համար ալ նոյնը չէ՞ արդեօք:

Նոյն էջին վրայ, մեր կարծիքով, Ջ. Յիսնակին պէտք է կանխէր Դ. օր պահոց Մննդեանը:

Նոյն էջին վրայ, Ս. Ծննդեան ձրագալոյցի օրը կոչել է. օր պահոց Մննդեան բացարձակապէս սխալ է: Պահէ և ձրագալոյց միասին չեն քաշեր: Նոյնը կրկնուած է (էջմիսնի կողմէ ևս) Ս. Զատիկի ձրագալոյցի պարագային:

Էջ 25, Մարգարէից գերագոյնը օրուան Մանկունքը շարականն է և ոչ Լամբարէին: Լամբարէին ալ նոյնը կ'ըլլար եթէ օրը Շարաթ չըլլար: (Անցողակի ըսենք թէ մեր Տօնացոյցը որոշ չ'ըսեր թէ Յովհաննու կարապետի ծննդեան տօնը Շարաթի հանդիպած ատեն Լամբարէի շարականը Երկնաբաղանային է թէ Ի Բէն հայցեմք, Ասկէ՝ երկուսութիւնը, չփոխութիւնը մին կամ միւսը գործածելու):

Էջ 26, եպիսկոպոսին և յաջորդող եւրին միջև ստորակէտը աւելորդ է: Շատ են այդպիսի օրինակներ: Ամբիրիկեան արտառոց սխառմ է գոյականներու կամ ածականներու վերջին երկուքը բաժնել ստորակէտով մը, հակառակ դրուած եւին: Էջ 28, օր Առաջաւորի պահոց, պահոց բառը կանխած է (և իրաւամբ) տօնին անունը:

Էջ 30, Ասովկեանց և ոչ Ասովմանց:

Էջ 31, վկայից և ոչ վկայից: Եւ, նոյն էջին վրայ, Բանանայից և ոչ Բանանայից:

Էջ 34, Ըստ մեր Տօնացոյցին, Ղանդեհանց տօնին նախատօնակ չի կատարուիր:

Էջ 43, իջանէ յօդս և ոչ իջանէ ի յօդս, քանի որ յն գործածուած է իբր նախդիր:

Էջ 46, Սրբոյն Յովհաննու... և սրբաբոց... Առաջին Սրբոյնը Սրբոցնի վերածել և միւսը զանց առնել լաւագոյն չէ՞ր:

Էջ 50, Ս. Պատարագէն ետք Սեղանը վարագուծելու ծանօթութիւնը փակագծի մէջ առնուած չէ, մինչ նախորդ էջին վրայի բանալու ծանօթութիւնը առնուած է: Կամ մին և կամ միւսը:

Էջ 52, Ղաղարու յարուծեան օրը պահէ չէ նշանակուած: Նոյնն է պարագան չ'ըրդոք օրերուն:

Էջ 59, չարդաբանաց և յաջորդ բառերն ալ պէտք է գլխադրով սկսէին, ինչպէս եղած էր Աւագ Եւ. Բերեացիին:

Էջ 70, Յովհաննու Մկրտիչ: Թէ՛ Կաւսպի և թէ՛ Մկրտիչ մակդիրները գործածուած են Օրացոյցին մէջ մեծ սուրբին համար: Օտարները կը գործածեն վերջինը: Մեր ժամ ընդհանրացած է առաջինը: Հարկ է միօրինակութիւն պահել:

Էջ 84, ինչպէս դիտել տուինք, Իսլամաց Միրաճի տօնն ալ, միւս տօներուն նման, դրուած է երեք օրով ուշ:

Նոյն էջին վրայ Սկիզբն պահոց բացարձակութիւնը աւելորդ է: Պարզ Պահէ մը պիտի բաւէր:

Էջ 95 և 96, Կուսանացն բառերը գլխադրելու հարկ չենք տեսներ, քանի որ վարդապետացն, հայրապետացն և նման բառերը միշտ ալ չեն գլխադրուած:

Էջ 97, Սրբոյն Յովհաննու կարապետին եւ Արամգիցեայ եպիսկոպոսին: Կարծեմ թէ Աթանաքիէս սուրբ մը չէ, քանի որ Սրբոյն (կղակի) ըսուած է փոխան Սրբոցնի:

Էջ 98, ինչպէս ակնարկեցինք, Ս. Լուսաւորչի մոնէն ուրախ այս տօնը զուրկ է ձեացած խաչանիշէ: Չբսիք սակայն թէ բախոր չէ ունեցած մեծ սուրբի յիշատակին նուիրուած միւս զոյգ տօներուն նման գլխադրուած ալ երեւելու:

Էջ 101, Ներսիսի Մեծին: Նոյնը ունի նաեւ էջմիսնի: Ճիշդ ձևը պիտի ըլլար Մեծին Ներսիսի, քանի որ մեծը իբրեւածական տրուած է բաղձաշնորհ Հայրապետին: Էջ 102-3, Ս. Լուսաւորչի շաբաթական պահոց սրբոց տօներ ունեցող երեք օրերուն Պահէ մոռացութեան տրուած է:

էջ 104, սըր-բոյ, Նման փոքր բառի
մը տողագրութեամբ կրտսմը տգեղ է առնե-
լապէս: Տողագրութիւն աւել կրնային իրենց
տեղերը տրամադրել բին և ուր: Դժուար
էր տեղ մը հարել յին:

էջ 105, Աբեղեալովի՝ աչ Աբեղեալովի:

էջ 106, Ասխեմի՝ աչ Ասխեմի:

էջ 107, Տօն Սբուհույ Աստուածամանի
Տփոյ գտնանք, իսկ 132րդ էջին վրայ՝ Տօն
Գիւսի Գօտույ Ս. Աստուածամանի: Ըստ մեզի,
Տօն բառը աւելորդ է, ինչպէս չի գոր-
ծածուելու ան Գիւսի նուազ: Պէտք է գրել
պարզապէս Գիւս Տփոյ, Գիւս Գօտույ ...:

Դարձեալ էջ 107, Սիոն բառը հինգ է
գրուած, մինչդեռ 27րդ և 28րդ էջերուն
վրայ սիովնի ձևին կը հանդիպինք:

էջ 109, Պողոսի և երեսասաներոյ
բառերուն միջև բռնի պակասը զգալի է:

էջ 111, Նուակասիի բառը մոռցուած
է վարդապետի նախորեակին:

էջ 115, Թաղէտի և Սանդիսայ մեծ
տանը շարուած է հասարակ տառերով:

էջ 117, Նախասանացի բառը երկիցս
յիշուած է, բայց վերջինին քն ինչպէս է:
Նոյն էջին վրայ կը հանդիպինք Յակով-
բայ ձևին, իսկ այլ տեղեր՝ Յակոբայ:

էջ 119, Միքիայ և ոչ Միքեայ:

Նոյն էջ, Ագապեայ և ոչ Ագապի:
Ագապ չէ տեսնել:

էջ 121, Պոլիկոս և ոչ Պոլիկոս:

Նոյն էջ, Վահան Գողթնացույ տանին
առթիւ նկատի առնել էջ 46ի մեր ըսածը:

էջ 129, Վերափոխման յաջորդող Դշ-
և Ուր. օրերէն Պանք բառը չաղիացած է:

Նոյն էջ, Հայկական Բուն Թուակոսի
տարիմուտը մոռցուած է (19 Օգոստոս):

էջ 135, Նիկիոյ Ս. Ժողովոյն ... շի-
տակ գրուած է: Նոյնն է պարագան Նիկե-
սոսի Ս. Ժողովին: Մինչդեռ 35րդ էջին
վրայ կարգացած էինք Սբոյն կոսանդ-
նուպոլսոյ Ս. Ժողովոյն (Սբոյն և Սուրբ):

էջ 136, Տօն Սբուհույ Աստուածամանի
Մենցիանն ի յԱճճայի, փոխանակ Աւետան
տանին նման պարզօրէն լռելու Մնուկ
Ս. Աստուածամանի յԱճճայի:

էջ 137, Տօն Վերացման Ս. Խայի, իսկ
144րդ էջին՝ Տօն Վարդայ Ս. Խային: Ա-
ւելորդ էլլայ շեշտել յոգին կարեւորու-
թիւնը:

էջ 148, Թեկղեայ և ոչ Թեկլի:

էջ 149, մեր Տօնացոյցը աւել Մով-
սիսի երեքուսի և ոչ Բերդուհօն:

էջ 151, Դիւնիսիոսի տանին առթիւ
ալ նկատի առնել էջ 46ի նկատուածինը:

էջ 153, Արիմարացույն և ոչ Արեմա-
րացույն:

էջ 155, Վարդապետացն Երկոսասանց,
Պէտք է գրուէր Երկոսասան վարդապետացն,
հինգ ինչպէս 119րդ էջին վրայ գրուած
էր Երկոսասան մարգարէիցն:

Նոյն էջ, Աստուածաբանին, մինչ էջ
120ի վրայ նոյն բառը կը տեղի պարզապէս:

էջ 156, որոց ընդ նմա և ոչ ուր...:

էջ 166, Կողմայի և Դաժիանոսի տ-
նուններուն գիմաց չ'երեւիր անարժա-
քեցեացն օրակապանը:

էջ 167, Տօն Ընծայման ... , ինչպէս
նաեւ էջ 175, Տօն Յուլեբան ... Աւետան

օրինակով վերածելի իրենց պարզագոյն
եզերեսուն - Ընծայուլմն Ս. Աստուածամանի

... և Յուլիբն Ս. Աստուածամանի ...:

էջ 169, Կուսանացն բառը կը պակսի
Յուլիանեայ և Վասիլուհույ տանէն:

էջ 170, առեկեացն և Պողոսի բա-
ռերուն միջև կտրուած է սբոյն բառը:

էջ 173, անգրանիկ բառը իբրեւ ժա-
բայ պէտք է կանխէր հաւաստացի բառը:
Յետոյ, քաղաւորին և Աբգարու բառերուն

միջև հարկ էր որ զեռեղուէին մերոյ և
սբոյն բառերը, քանի որ Աբգար Թադա-
ւոր ճանչցուած է թէ՛ իբրեւ հայազգի և

թէ՛ իբրեւ սուրբ:

էջ 174, Գրեցույն և ոչ Գրեցուցույն:
(նշորոյ առարկան Գուր բառն է):

էջ 175, Զիւլեմացույ, Տօնացոյցային
ամենէն ընդհանրացած սխալներէն մէկն
է Միւլայի սքանչելագործ սուրբը կոչել
Զիւլեմացի տնունով: (Տեսնել Թուրքիոյ
Հայոց Պատրիարք Ենոքի Սրբազանի
Համաձայնութեամբական Սուրբիքի գիրքը):
Էջմիածին ալ ինչպէս է նոյն սխալի մէջ:

էջ 176, Եղիշափոս: Շաղկապին և ա-
նունին միացումէն ծնած անհարազատ
բառ մը: Ճիշդ ձևն է Գրափոս:

էջ 183, տարւոյն վերջին օրը զանց
առնուած է Ս. Բարսղի և Իւրայնոց տանը
և գրուած է Հարց Ապաշխարութեան, ինչ
որ հակառակ է մեր Եկեղեցւոյ կանոնին:

Գալով Մայր Աթոռոյ Օրացոյցին, գահակալութեամբ պէտք է հաստատել թէ անոր սխալները այնքան առատ ու ակնբախ չեն — անոնցմէ ոմանց անդրադարձանք արդէն —, գտնել այն պատճառաւ որ զայն պատրաստող բարձրաստիճան եղբարական մըն է, Գէորգ Սպո. Սէրաբատրեան, Առաջնորդ Վրաստանի թեմին, մինչ Անթիքիոսինը պատրաստուած է ըստ երեսոյթին անփութ արեղայի մը՝ հայր Նարեկ Ալեմէմէզեանի կողմէ:

Նախ 1983 տարուան առաջին օրը (և վերջին օրը կրկին) տօնուող Ս. Բարդի և իւրայնոց տօնին կիրարկուած է եղբոր նորին բացատրութիւնը, Մեր համեստ կարծիքով աւելի ճիշդ պիտի ըլլար գործածել նորա գեթանաւը, ինչպէս եղած է հասանդիանոս Բագուարի տօնին (մօրն նորա Հեղինեայ) և Եղիշէ կուռի տօնին:

Էջ 19, Անցնի և ոչ Անցնի: Վճռն բառին ժխտականը չէ:

Ձմրան վերջերս, ձեմբեհերուն (արեւի ջերմութեան) օդ, ջուր և հող իջնելու թուականներ նշանակուած են փետրուարի 4ը, 13ը և 20ը, մինչդեռ առաջինն է և ոչ վերջինը որ կ'իջնէ փետր. 20ին, իսկ միւսները՝ փետր. 27ին և Մարտ 6ին, իւրագործնական միջև միշտ շարժուան մը տարբերութեամբ:

Էջ 43, բուրբոսի անեղի և Չառաբա յարութեան օրը կոչել խԱ. օր մեծ պանոյ, Պարզ պանք բառը կը բաւէր: Պահոց առաջին, քառասորեայ չրջանը կը լրանայ Մեծ Պահոց կարգերուն հետ:

Էջ 62, Համարածան նախօրեակին, Համարածառ տէրն մերն նախատեսակի շարականը կանխած է օրուան Համարածի շարականը՝ Ահլազին ձայնիւրդ:

Էջ 81, Ամառնամուտը Յունիսի 21ին է և ոչ 22ին:

Էջ 104, Սեփագոսի և ոչ Սեփագոսի (անուր՝ Ստեփան, մասնիկ՝ ու և ոչ նոս): Նոյն սխալը կրկնուած է Նախավկային:

Էջ 106, ուրեւասն (բարբաբի ճիշդ ձեւը) և ոչ օսանեւութ:

Էջ 108, ոչ Խալվերաց, այլ Տօն Վերացման Սբոյ խալին:

Էջ 114, Տօն Ե վարագայ Սբոյ խալին: Ինչ է պաշտօնը էին:

Էջ 116, Եւստակոսի (Eustace) և ոչ Եւստրեոսի, Նմանապէս՝ Նեկսարինեայ և ոչ Նեփարինեայ:

Էջ 118, Թեկղեայ և ոչ Թեկղի, Նմանապէս Պելագեայ (Pelagia) և ոչ Պելիգեայ, Էջ 119, մոնցուած է նախատեսակը Թարգմանչաց լայնանային տօնին:

Էջ 120, ոչ Մասթի՝ այլ Մասթեայ, և ոչ Սիւղիանոսի՝ այլ Սիւղուանոսի (Silvanus):

Էջ 121, Դիոնիսիոսի, ոչ Դիոնեսիոսի Էջ 123, երկուսսամբից վարդապետացն, 92րդ էջին վրայ ճշգրտէ՝ զրուած է երկուսսան մարգարեիցն (առանց իցի):

Էջ 124, Թեոդիսեայ, ոչ Թեոդորեոսայ:

Էջ 125, Հիպիրիֆեանց և ոչ Հիպիրֆեանցն: Նաև ուրտունելոս, ոչ յորից:

Էջ 130, Ստիմոնասայ, ոչ Ստիմոնասայ:

Էջ 131, Անաստոլայ, ոչ Անաստոլ:

Էջ 133, ոչ Յիսնակեց, այլ Յիսնակի: Ինչու յոգնակի, քանի՞ յիսնակ կայ:

Էջ 135, Ղուկիանոսի, Տարագոսի, Պրոպոսի: Երեք ձևերն ալ սխալ են: Առաջինը պէտք է ըլլայ Ղուկիանոս (Lucian) և ոչ Longinus, երկրորդը՝ Տարագոս, իսկ վերջինը՝ Պրոբոս (Probus):

Էջ 138, Բարդուղիմէոս չէ, այլ Բարդուղիմէոս (Bartholomew): Եւրոպական the համագոր է մեր քին և ոչ դին, ինչպէս Theodore և Athanasius հայերէնով կը գրուին Թեոդորոս և Աթանաս: Տօն բառը լուսնորդ է նախադասութեան մուտքին:

Էջ 143, Եօթի և ոչ Եսթիլի:

Էջ 144, բիւրուցն և ոչ բիւրոցն:

Տօնացոյցի բաժնի աւարտին, Տախտակ Լուսնացոյց խորագրով աղիւսագածն էջ մը կայ, ուր մեր ուշագրութիւնը գրուած է յունանային երկու իրերայալորդ աժիսներու 29 կամ 30 օրեր արուիւր, մինչ յունանային աժիսները կ'ուշենան փոխի 29 և 30 օր:

Կը յուսանք թէ մեր այս նկատողութիւններուն ի հետեանք, յառաջիկային պիտի ունենանք բժախնդրի հոգածութեամբ պատրաստուած Օրացոյցներ, անթերի թէ՛ տօնացոյցային և թէ քերականական տեսանկիւններէ դիտուած:

Գէորգ Ս. Ճիւրիւկեան